

Høringsinnspill ved høring av Såta – frist 27.7.2020

Lokale og regionale høringsinstanser som hadde hatt verneforslaget til uttalelse:

Akershus Bondelag, Akershus Idrettskrets, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Aurskog-Høland kommune, Brattbakken – Nesodden alpiner, Buskerud Bonde- og Småbrukarlag v/ Kjetil Jørstad, Buskerud Bondelag, Buskerud botaniske forening, Buskerud Natur og Ungdom, Buskerud Orienteringskrets, Buskerud Sau og Geit, Buskerud Skikrets, Bærum jeger- og fiskerforening, DNT Oslo og Omegn, DNT Nesodden Turlag, Ellen Johanne Lerberg, Elvia AS, Flå kommune, Forum for natur og friluftsliv - Akershus , Forum for natur og friluftsliv – Nesodden, Forum for natur og friluftsliv – Buskerud, Forum for natur og friluftsliv – Oppland, Glitre Energi Nett, Hallingdal kraftnett , Innlandet fylkeskommune, Jevnaker kommune, Lørenskog kommune, Mangenfjellet Turlag, Nannestad kommune, Naturvernforbundet i Buskerud, Naturvernforbundet på Nesodden v/ Jakob Fjellanger, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Nesodden kommune, Nesodden sykkelklubb, NOF Buskerud, NOF Oppland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norges Orienteringsforbund, Norgesnett AS, Norsk Organisasjon for Terrenngsykling, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Norskog v/ Erling Bergsaker, NVE, NVE Region Øst, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbø, Oslo og Omland Friluftsråd, Oslomarkas Fiskeadministrasjon, Ringerike kommune, Ringerikskraft nett, Skiforeningen, Statens Vegvesen Region Sør, Statens Vegvesen Region Øst, Telenor Servicesenter for nettutbygging, Viken fylkeskommune, Viken Skog, Viken Skog SA v/ Svein Ekanger, Atle Vedde og Elling Tryterud, Østmarkas Venner

Sentrale høringsinstanser som hadde hatt verneforslagene til uttalelse:

Arbeids- og sosialdepartementet, Avinor AS, Bane NOR SF, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Jernbanedirektoratet, Hallingdal kraftnett AS, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KS, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Fjellstyresamband, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges Handikapforbund, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Luftsportsforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges skogeierforbund, Norges Televisjon, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norgesnett AS, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Industri, Norsk institutt for bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrenngsykling, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, Norskog, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oljedirektoratet, Riksantikvaren, SABIMA, Statens Kartverk, Statkraft SF, Statnett SF,

Vedlegg til Statsforvalterens tilrådning til Miljødirektoratet om vern av 5 skogområder i Viken

Statskog SF, Statskog v/ Kjetil Syrstad, Stedsnavnstjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Universitetet i Tromsø, Vegdirektoratet, WWF-Norge

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN
Postboks 325
1502 MOSS

Dato: 07.07.2020
Saksref: 202005497-2
Deres ref.:
Side: 1 / 1

Vår saksbehandler: Dag Terje Jenssen
Telefon:
Mobil: +47 91656226
E-post: dag.terje.jenssen@banenor.no

Uttalelse til høring av forslag om vern av åtte skogområder i Viken

Viser til oversendelse datert 26.05.2020.

De foreslåtte verneforslagene berører ikke jernbanens interesser, og vi har derfor ingen merknader.

Med vennlig hilsen

Åsne Fyhri
fung,sjef Planforvaltning
Planavdelingen, Planforvaltning

Dag Terje Jenssen
planlegger

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Fylkesmannen i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 MOSS

Dato: 08.07.2020
Vår ref: 20/01702-4
Deres ref: 2020/19078

Uttalelse til høring - Forslag om vern av åtte skogområder i Viken - Såta, Tretjernhøla, Sjø-Kringler, Skjennum, Tomåsan, Dælen, Haverstingen og Igelsrud i Ringerike, Flå, Lørenskog, Nannestad, Nesodden og Jevnaker kommuner

Ladebekken 50
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 27. mai 2020.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i prosesser etter naturmangfoldloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om forslaget

Fylkesmannen sender ut forslag om vern av åtte skogområder i Viken på offentlig høring. Det er foreslått fem nye naturreservater og utvidelse av tre eksisterende naturreservater. I forbindelse med høring er det foreslått at Sjø-Kringler og Skjennum slås sammen til Kringler naturreservat.

Uttalelse fra DMF

DMF svarte på varsel om oppstart for Storfelten i brev datert 11.11.2019, og for øvrige områder i brev datert 23.04.2020. Samtlige områder ble vurdert til å ikke berøre de interesser DMF er satt til å ivareta.

Det har ikke kommet til nye registreringer av mineralske ressurser eller bergrettigheter i området siden våre uttalelser. DMF har dermed ikke merknader til høringen av forslag om vern av de åtte skogsområdene.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonssjef

Lars Libach
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Lars Libach

Mottakere:

Fylkesmannen i Oslo og Viken Postboks 325

1502 MOSS

Til	Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Fylkesmannen i Oslo og Viken	Gry Støvind Hoell	25.06.2020	2020/98-15/315
Postboks 325		Tidligere dato	Tidligere referanse
1502 MOSS			2020/19078

Høring av forslag om vern av åtte skogområder i Viken

Viser til høring av forslag om vern av åtte skogområder i Viken.

De nye områdene som foreslås vernet er:

- Såta, Ringerike og Flå kommuner.
- Tretjernhøla, Lørenskog kommune
- Kringler (Sø-Kringler og Skjennum), Nannestad kommune.
- Tomåsan, Nesodden kommune.
- Dælen, Jevnaker kommune.

Områdene som foreslås utvidet er:

- Haverstingen naturreservat.
- Igelsrud naturreservat, Jevnaker kommune.
- Storfelten naturreservat, Aurskog-Høland kommune.

Forsvarsbygg uttaler seg i slike saker med tanke på å ivareta Forsvarssektorens arealbruksinteresser i saker som behandles etter plan- og bygningsloven, naturmangfoldloven, m.m.

De aktuelle verneområdene, er i høringsdokumentene presentert med egne verneforskrifter. Av verneforskriftene finner Forsvarsbygg at Forsvarets interesser er tilstrekkelig ivaretatt.

Forsvarsbygg har ingen ytterligere bemerkninger til verneforslaga.

Bjørn Bergesen
Leder arealplan
Stab for eiendomsstyring

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Naturvernforbundet i Buskerud

Martin Lindal
Bråtan 11
3022 Drammen
e-post: buskerud@naturvernforbundet.no
tlf: 99604555

Drammen 23.07.20

Fylkesmannen i Oslo og Viken.

Høring av forslag om vern av skog

Naturvernforbundet i Buskerud har følgende merknader til høringen:

Vi støtter at områdene vernes som naturreservat. Når det gjelder Såta, viser vi til at det sies «Lengst vest er det inkludert ei lisode med en del yngre skog. I høringen beholdes avgrensingen fra oppstart for å inkludere noe mer lavereliggende areal, herunder også en del eldre skog, og det vil gi en større nærhet til utvidelse av Haverstingen cirka 700 meter lenger vest. Vi er usikre på om denne bør tas med i vernet, men vil i løpet av høringsperioden vil vi gjøre en endelig vurdering av arealet.»

Naturvernforbundet støtter ikke at dette arealet inkluderes. Tanken om inkludering av ungskog der dette utgjør kiler i høyproduktiv skog, støtter vi da restaureringstiden i slike tilfeller er raskt. I dette tilfellet er det ikke slik skog det er snakk om, men mindre produktiv skog som har langt lenger restaureringstid. Vi anser også avstanden for lang for artsutveksling mellom disse to områdene, som domineres av fattig høyereliggende skog. Dessuten er det få krevende arter som finnes i disse områdene, som dessuten i stor grad har samme artsinventar. Stortinget har vedtatt vern av 10% produktiv skog, og vi mener man i så stor grad som mulig skal fylle denne kvota med verneverdig skog, og ikke fattig restaureringsareal.

Vennlig hilsen Naturvernforbundet i Buskerud - Martin Lindal.

Til Fylkesmannen i Oslo og Viken

Ullevål Stadion, 17. juni 2020

Anmodning om stopp i verneprosessen

Norsk Orientering vil gjerne gjøre Fylkesmannen oppmerksom på Norsk Friluftsliv sitt brev til Miljødirektoratet «FORSKRIFTSMAL FOR NATURRESERVATER – FORSLAG TIL ENDRINGER», vedlagt.

Inntil verneprosessen og forskriftsmalen er justert i henhold til våre anbefalinger, ber Norsk Orientering om at alle verneprosesser stoppes.

Med vennlig hilsen

Lasse Arnesen
Generalsekretær Norsk Orientering

Kopi Norsk Friluftsliv

Til: Miljødirektoratet

Oslo, 22. april 2020

Kopi: Klima- og miljødepartementet

FORSKRIFTSMAL FOR NATURRESERVATER – FORSLAG TIL ENDRINGER

Norsk Friluftsliv opplever gjennom våre medlemsorganisasjoner at nye verneområder i en del tilfeller setter ubegrunnede begrensninger på deres tradisjonelle aktiviteter. Grunnen er, slik vi oppfatter det, ukritisk bruk av standard forskriftsmal for nye naturreservater. Denne malen tar ikke hensyn til brukerinteressene på en tilfredsstillende måte, da det etter vår oppfatning ikke gjøres reelle konkrete vurderinger av aktuelle aktiviteter og naturmiljøets tåleevne i det enkelte området.

Denne problemstillingen har vært tatt opp med direktoratet av Norsk Friluftsliv og noen av våre medlemsorganisasjoner over lengre tid, uten at vi har registrert vesentlige endringer på dette feltet. Vi har derfor sammen med våre medlemsorganisasjoner gått gjennom forskriftmalen og kommer her med noen forslag til konkrete endringer. Disse endringene mener vi ivaretar både hensynet til verneverdiene og brukerinteressene på en tilfredsstillende måte, og i samsvar med kunnskapsgrunnlaget på feltet, se nærmere om forslagene nedfor, vedlagt forskriftsmal og eget avsnitt om kunnskapsgrunnlaget nedenfor. Disse endringene mener vi også legger grunnlaget for å nå målet om en kunnskapsbasert forvaltning.

Norsk Friluftsliv og våre medlemsorganisasjoner er positive til vern og mener at vern er nødvendig for å sikre natur- og friluftslivsverdier i et langsiktig perspektiv. Vi er også enig i at det enkelte ganger er behov for ferdselsrestriksjoner av hensyn til sårbare arter og/eller naturtyper, men vi er imot unødvendige og ikke begrunnede restriksjoner som innskrenker allemannsretten og utøvelse av jakt, fiske og annet friluftsliv.

I en tid der alt tyder på at vi trenger mer natur og mer vern av natur, er det viktig å ha friluftslivsorganisasjonene med på laget, og ikke lage en ubegrunnet og unødvendig konflikt mellom bruk og vern. Norsk Friluftsliv og våre medlemsorganisasjoner er opptatt av å ta vare på naturen og sporløs ferdsel i alt vi gjør.

Organisasjonens erfaringer

De fleste lag og foreninger er små og drives på dugnad på fritiden og har ofte mer enn nok med å drive med sine primære oppgaver, som er å skape aktivitet for sine medlemmer og befolkningen ellers. Det er derfor utfordrende for disse små lag og foreningen å følge med og ivareta sine interesser i den formelle verneplanprosessen. Resultatet har derfor, ved flere anledninger, vært at myndighetene ikke har vært klar over de aktuelle brukerinteressene, og dermed heller ikke tatt hensyn til disse. Dette har blant annet gått ut over små orienteringsklubber og deres aktiviteter som turorientering og mindre orienteringsløp.

Våre medlemsorganisasjoners erfaringer kan oppsummeres slik:

- Organisasjonenes bruk av naturen blir ikke automatisk fanget opp når nye verneområder utredes og kartlegges. Organisasjoner må selv ta initiativ til å fremme sin naturbruk i forbindelse med forvaltningens arbeid med verneforskrift.
- Vedtak om restriksjoner på aktivitet/bruk i verneområder mangler ofte en faglig begrunnelse. Det gjennomføres sjeldent forundersøkelser av ulike aktiviteters slitasje og påvirkning på naturgrunlaget.
- Stor variasjon i kunnskap og holdninger til natur- og friluftslivsorganisasjoners aktiviteter ift. naturbruk, slitasje og påvirkning på dyrelivet, skaper ulike praktiseringer av verneforskrifter hos forvaltningsmyndigheten.
 - Behov for klargjøring av forbudet mot bruk av naturreservat til «større arrangement» jf. §3-d. Hva menes med «større arrangement»?
- Dagens håndhevelse av verneforskrifter innebærer et generelt tungt byråkrati som er krevende å følge opp for lokalforeninger og klubber som baserer seg på frivillig arbeid og dugnad.
 - Krevende å lage gode søknader og senere følge dette opp.
 - Lange behandlingstider av søknader om dispensasjon til f.eks. arrangementer medfører usikkerhet og manglende avklaring ift. planlegging av arrangementer fram i tid.

Forslag til endringer i forskriftsmalen

Norsk Friluftsliv har sammen med våre medlemsorganisasjoner gått gjennom forskriftsmalen og kommer her med forslag til endringer. Forslagene til endringer er lagt inn med rød skrift i kursiv, i vedlagt forskriftsmal.

Vi mener forskning og offentlige uttalelser angående større arrangementers påvirkning, eller rettere sagt manglende påvirkning, støtter opp under våre forslag til løsninger. Det gis en kort oppsummering av kunnskapsgrunnlaget nedenfor

Vi har følgende forslag til endringer av forskriftsmalen, se også vedlegg der endringene er lagt inn med rød skrift i kursiv):

1. Det er viktig at brukerinteressene blir kartlagt på en aktiv og tilfredsstillende måte og at det tas hensyn til dette i utforming av verneforskriften, jf. naturmangfoldlovens § 41 som sier at saksbehandlingen skal legge til rette for mest mulig klarhet om verneformål og verneverdier, lokal bruk og kunnskap om verneverdier, avgrensning av området og følger av vernet. *Vi har derfor lagt inn hensynet til brukerinteressene i innledningen og merknadene til § 1.*
2. I § 3 d) har vi tatt inn at det er større arrangementer «som kan forringe verneverdiene» som er forbudt. For å gjøre det enkelt og forutsigbart, både for forvaltningen og for arrangører, slik at mindre arrangementer kan foregå uten et omfattende byråkrati, er det et stort behov for å klargjøre hva som ligger i begrepet «større arrangementer». *I merknaden til § 3 har vi derfor lagt inn at med «større arrangement» menes normalt arrangementer over 200 deltakere. Vi har også lagt inn forutsetningen om fellesturer og fellestreninger normalt ikke regnes som større arrangementer. Det samme gjelder utsetting av turposter og liknede, men for å hindre uheldig plassering av poster, turpostkasser etc., mener vi plassering derfor bare bør avklares med forvaltningsmyndigheten uten at det må søkes om.* Fordi det er svært få poster som har over 200 besøkende, og gjennomsnittlig antall besøkende ligger langt under dette, bør dette kunne avklares på enkelt og ubyråkratisk måte.
3. Stier og løyper er friluftslivets viktigste infrastruktur, og vi mener det i utgangspunktet må være tiltatt å vedlikeholde dette også i verneområder. *I § 4 har vi derfor lagt inn som generelt unntak at vedlikehold av eksisterende stier og løyper, herunder merker, skilter, kloppe og bruer, i*

benhold til tilstand på vernetidspunktet er tillatt. I tillegg I merknaden til § 4 har vi samtidig lagt inn at det må gjøres en konkret vurdering om det er behov for unntak av hensyn til verneverdiene.

4. For å gjør det enkelt og forutsigbart, både for forvaltningen og for arrangører, mener vi at årlige arrangementer over 200 deltakere bør være tillatt, forutsatt at det er inngått en avtale om dette mellom forvaltningsmyndigheten og arrangør. En slik formalisert avtale vil sikre kontakten og samarbeidet mellom forvaltningsmyndigheten og arrangør. I § 4 har vi derfor lagt inn som et generelt unntak at større årlige arrangementer, som har naturen som naturlig arena, er tillatt, forutsatt at det er inngått avtale om dette med forvaltningsmyndigheten. I merknaden til § 4 har vi lagt inn at det må settes konkrete vilkår på bakgrunn av en faglig avveining mellom verneverdiene og brukerinteressene. Vi legger ved et godt eksempel på slike avtaler som er inngått mellom forvaltningsmyndigheten og arrangør av årlige arrangementer, samt en verneforskrift som vi mener har løst dette på en god måte.

5. For enkeltstående større arrangementer mener vi det er naturlig at det må søkes om dispensasjon, og at dette kan gis etter en konkret faglig vurdering. Vi har derfor lagt inn en kommentar om dette i merknad til § 7.

Kunnskapsgrunnlaget

Det er et mål om kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur, noe som også må gjelde forvaltningen av verneområder i forhold til aktivitet. Nedenfor gis en kort kunnskapsstatus om orienteringssporten påvirkning på naturmiljøet. Denne kunnskapen vil også ha overføringsverdi til andre større og mindre arrangementer i regi av friluftslivsorganisasjonene. Vi ser at kunnskapsgrunnlaget er noe begrenset, og vi skulle gjerne sett at det hadde vært gjort mere på dette feltet. Det som likevel finnes viser at påvirkningen av større arrangementer på naturmiljøet er begrenset.

Night Hawk 2014 i Skjennungsåsen friluftsområde, Oslo

Gjennomført av SNO (Statens naturoppsyn), på oppdrag av Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Arrangement: Natt og dag-stafett med 438 deltakere. 415 var innom en av postene. Evaluering sammendrag (SNO/P M Eid): «Sporene i terrenget etter dette orienteringsløpet ser ut til å være små og reversible»

NM i ultralangdistanseorientering 2014 i Svarteliåsmyra naturreservat, Førde

Gjennomført av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. Arrangement: 133 deltakere.

Ultralang betyr opptil 2 km mellom postene, ofte ulike veivalg. Evaluering sammendrag (FMSF/J. E. Anonby): «Grovt sett var det ikkje alvorlege skade-verknader» «mange myrar er inne i en opptørkingsprosess» «det er et ope spørsmål om trakk kan bidra til dette» «trengs vesentlig meir forskning på norske myrar og prosessane som skjer der».

Kommentar: For begge disse arrangementene har Norges Orienteringsforbund og deres arrangører bedt om mer utfyllende rapporter, men dette har ikke vært prioritert fra det offentlige. Dette tolkes som at det offentlige ikke ser orientering som en ulempe for verneverdiene.

Jukolakavlen 1995 i Sibbo, Finland

Gjennomført av innleide økologer Tero Myllyvirta og Mikael Henriksson på oppdrag fra Sibbo kommun, Kaukmetsäläiset r.f. Skogsindustrin r.f. , Miljöministeriet samt

Undervisningsministeriet. (Grunneiere og berørte departement, red.anm.) Arrangement:

ca 8000 deltakere, stafett hvor de beste lagene fullfører på natten. Evaluering sammendrag: Jukola-95 som ordnades i juni månad förorsakade en kraftigt men mycket begränsat slitage på växtligheten och markskiktet. På ca 0,5 % av området sågs spår av slitage på växt och markskiktet. I september 1995 var slitage området endast 0,3 % av den totala orienteringsarealen. Våren 1996 sågs spår på 0,15 % och till hösten på ca 0,1% av området. Under 1997-1999 sjönk nivån i medeltal något men på vissa områden steg slitage nivån något vilket torde bero på rekreatjonsanvändningens ökning. Kommentar: Undersökelsen varte i 4 år, ved avlutningen i 1999 hadde slitasjen økt de steder hvor befolkningen hadde tatt i bruk nye stier, ikke ellers.

O-ringen 1997 i Västerbotten, Sverige

Gjennomført av Umeå universitet, inst. för ekologisk botanik. Arrangement: ca. 20.000 deltakere (verdens største orienteringsarrangement). Evaluering sammendrag (Umeå universitet/ B-G Jonsson et al): Den viktigaste slutsatsen från denna studie är att de 102 tävlande som passerade det studerade området med lågor nästan inte påverkade dem alls. Den påverkan som skedde på lågorna måste från naturvårdssynpunkt betraktas som försumbar. Ingen rödlistad eller mer vanlig mossa eller svamp som fanns innan tävlingen hade försvunnit från de studerade lågorna. Kommentar: Undersökelsen omfattet kun

«Tramp av Orienterare på granlågør i en nyckelbiotop» hvor miljøstyrelsen hadde tillatt forskning. Normalt vil læger/nøkkelbiotoper sperres for løpere.

Andre aktuelle problemstillinger

I tillegg til å tilpasse malen for verneforskriften til arrangementer og aktiviteter i regi av friluftslivsorganisasjonene, har våre medlemsorganisasjoner tatt opp følgende problemstillinger:

- Behov for gjennomgang av eldre verneforskrifter og mulige justeringer av restriksjoner i forhold til ny og oppdatert kunnskap om aktivitetens omfang i tid og rom, samt naturpåvirkning.
- Utfordringer med godkjenning og gjennomføring av redningsøvelser i verneområder.

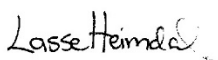
Oppfølging og videre prosess

Det er et nasjonalt mål at friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle, jf. Friluftslivsmeldingen og Handlingsplan for friluftsliv. Det er derfor viktig at det ikke legges unødvendige og ikke-begrunnede restriksjoner på allemannsretten og de aktivitetene som kan gjennomføres i henhold til denne retten.

Norsk Friluftsliv forventer nå, etter gjentatte forsøk over flere år, at Miljødirektoratet tar tak i de problemstillingene og de forslagene vi kommer med på en rask og konstruktiv måte. Norsk Friluftsliv vil sammen med våre medlemsorganisasjoner gjerne bidra i den videre prosessen.

Vi ser fram til en rask respons på denne henvendelsen og de forslagene vi kommer med, og ber samtidig om et møte der vi kan utdype våre synspunkter og forslag!

Med vennlig hilsen
Norsk Friluftsliv

Lasse Heimdal
Generalsekretær

Hans Erik Lerkelund
fagsjef naturforvaltning

Vedlegg:

- Forskiftsmal med våre forslag til endringer, datert 22.4.2020
- Avtale, datert 28.10.2014, mellom FM i Sør-Trøndelag og NTNU, med forlengelse av avtalen, datert 28.5.2019.
- Forskrift for Århanemyra naturreservat

Forskriftsmal for naturreservat opprettet med hjemmel i naturmangfoldloven § 37

Forskriftsmalen skal brukes for alle naturreservater som opprettes med hjemmel i naturmangfoldloven § 37. Lokale tilpasninger kan gjøres ut fra en vurdering av verneverdiene *og brukerinteressene* i det enkelte område, men standardformuleringer skal brukes det er det ikke er spesielle forhold som krever andre formuleringer. Merknadene til de enkelte bestemmelsene gir nærmere føringer.

Forskriftsmalen er oppdatert pr. juni 2018

Forskrift om vern av ... naturreservat, ... kommune, ... fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som inneholder truet, sjelden eller sårbar natur ... / representerer en bestemt type natur ... / har særskilt betydning for biologisk mangfold i form av ... / utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskapelig verdi i form av ...

Beskrivelse av området ...

[Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget]

Merknad til § 1:

Formålet med vernet skal beskrives konkret for det enkelte verneområde, og skal knyttes opp mot vilkårene i naturmangfoldloven § 37, som angir hvilke områder som kan vernes som naturreservat.

Det er tilstrekkelig at ett av alternativene i § 37 er oppfylt. Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet ved fri utvikling eller aktive gjenopprettningstiltak å få slike verneverdier som nevnt. Verneforskriften kan også inneholde bestemmelser for vern av kulturminner som ligger i reservatet, men dette er ikke en del av verneformålet. Friluftsliv skal heller ikke være en del av verneformålet i naturreservater, selv om området skal kunne brukes til friluftsliv. *Selv om friluftsliv og idrett ikke er en del av verneformålet er det viktig at friluftslivs- og idrettsinteressene blir kartlagt på en aktiv og tilfredsstillende måte i verneprosessen, slik at verneforskriften blir tilpasset disse interessene så langt det lar seg gjøre av hensyn til verneverdiene, jf. naturmangfoldlovens § 41 som sier at saksbehandlingen skal legge til rette for mest mulig klarhet om verneformål og verneverdier, lokal bruk og kunnskap om verneverdier, avgrensning av området og følger av vernet.*

Formålsbestemmelsen kan også inneholde en målsetting med vernet, for eksempel å opprettholde området urørt, eller at området skal være et referanseområde.

I verneområder hvor det drives samisk reindrift, skal det gå frem av formålsbestemmelsen at formålet også omfatter bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: ... kommune: ...

Naturreservatet dekker et totalareal på ... dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i ... kommune, hos Fylkesmannen i..., i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

Merknad til § 2:

Det er kun eiendommer som ligger innenfor verneområdets grenser som skal listes opp i forskriften. Eiendommer som ligger utenfor verneområdet, men som grenser inn til verneområdet eller har rettigheter innenfor verneområdet skal ikke tas med i opplistingen.

§ 3. *(vernebestemmelser)*

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, forsøpling, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer *som kan forringe verneverdiene* er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

Merknad til § 3:

Bestemmelsen angir hvilke aktiviteter og tiltak som er forbudt. Opplistingen skal være så konkret som mulig og tilpasses det enkelte verneområde. Dette innebærer for eksempel at forbud mot opplag av båter bør tas inn i områder med ferskvann, men tas ut i områder hvor dette ikke er aktuelt.

Etter en konkret vurdering kan det være aktuelt å sette forbud også mot andre aktiviteter som kan ha en negativ innvirkning på verneformålet, for eksempel bruk av modellfly/droner eller vannsportaktiviteter. Avhengig av områdets karakter kan det være behov for en nærmere presisering av noen av forbudene som er nevnt, for eksempel forbudet mot forstyrrelse av dyrelivet. Dersom det skal åpnes for bålrensning, enten på etablerte bålrensninger eller med tørrkvist eller medbrakt ved må bålrensingsforbudet tas ut av § 3, evt. omskrives til "Bålrensning er forbudt, med unntak for etablerte bålrensninger ..."

Forbud mot større arrangementer er tatt inn som standard. *Med større arrangementer menes normalt arrangementer med over 200 deltakere. Fellesturer og fellestreninger regnes normalt ikke som større arrangementer. Det gjør heller ikke utsetting av turposter og liknede, men for å hindre uheldig plassering av poster, turpostkasser etc., bør plassering avklares med forvaltningsmyndigheten.*

Forskriftsmalen har en særskilt dispensasjonsbestemmelse som åpner for å gi tillatelse til aktiviteter nevnt i denne bestemmelsen.

Ut fra verneformålet for det enkelte området kan det vurderes konkrete unntak eller tilpasninger til disse bestemmelsene.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Utsetting av saltsteiner.
- f) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- g) Vedlikehold av eksisterende stier og løyper, herunder merker, skilter, klopper og bruer, i henhold til tilstand på vernetidspunktet, samt fjerning av vindfall over disse stiene og løypene.*
- h) Større årlige arrangementer som har naturen som naturlig arena, forutsatt at det er inngått avtale om dette med forvaltningsmyndigheten.*
- i) [Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- j) Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnittet, nå tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.]

a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.

b) Utenom eksisterende veier/stier er bruk av sykkel, hest og ridning forbudt.

Merknad til § 4:

Bestemmelsen angir generelle unntak fra vernebestemmelsene, dvs. aktiviteter som kan skje uten søknad eller tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Etter en konkret vurdering av forholdene i det enkelte verneområde kan det være aktuelt å fastsette generelle unntak for andre aktiviteter eller fjerne unntak som fremgår av malen. I områder hvor det er eksisterende kraftlinjer skal unntaksbestemmelsene for kraftlinjer tas inn (se også § 6 og § 7 om motorferdsel).

Normalt skal det tas inn unntak for beiting og utsetting av saltsteiner. Eventuell motorferdsel i forbindelse med dette reguleres i § 7.

Unntak for vedlikehold tilpasses anlegg som finnes i naturreservatet. Med vedlikehold menes opprettholdelse av standard på vernetidspunktet. Vedlikehold av veier tas bare med dersom det er veier i reservatet. Med vedlikehold av vei menes tiltak eller arbeid for å holde veien ved like eller opprettholde samme standard som veien hadde på vernetidspunktet. Dersom det er aktuelt med for eksempel oppgradering av standard eller utvidelse må dette tas inn som et søknadspliktig tiltak.

Vedlikehold av eksisterende stier og løyper, herunder merker, skilter, klopper og bruer, i henhold til tilstand på vernetidspunktet tas inn som standard. I tillegg bør det normalt være tillatt å fjerne vindfall over stier og løyper. Det må likevel gjøres en konkret vurdering om det kan være behov for enkelte unntak av hensyn til verneverdiene.

Større årlige arrangementer (over 200 deltakere), som har naturen som naturlig arena, bør være tillatt, forutsatt at det inngås en avtale mellom forvaltningsmyndighetene og arrangør hvor det settes konkrete vilkår på bakgrunn av en faglig avveining mellom verneverdiene og brukerinteressene, samt at kontakten mellom forvaltningsmyndigheten og arrangør formaliseres. Dette sikrer et langsiktig samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten og arrangør slik at gjennomføringen tar hensyn til verneverdiene. For gjennomføring av større enkeltstående arrangementer kan det gis tillatelse etter § 7.

Dersom bålbrekking etter en konkret vurdering av naturtype og størrelse på naturreservatet skal være tillatt, må dette tas inn i denne paragrafen. Det kan være aktuelt å tillate bålbrekking kun på angitte plasser og/eller med tørrkvist eller medbrakt ved.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier/stier er bruk av sykkel, hest og ridning forbudt.

Merknad til § 5:

Bestemmelsen regulerer all ferdsel, både ferdsel til fots og motorisert ferdsel. Første ledd er en aktsomhetsbestemmelse som sier at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til verneverdiene.

Andre ledd inneholder konkrete forbudsbestemmelser som gjelder ferdsel. Forbud mot motorisert ferdsel skal tas inn i alle naturreservater. Forbudet innebærer at all motorferdsel krever tillatelse etter verneforskriften i tillegg til etter motorferdselloven. I noen naturreservater er det nødvendig med ferdselsrestriksjoner også for ferdsel til fots. Ferdselsrestriksjoner i hekketiden er aktuelt i alle områder hvor funksjon som hekkelokalitet inngår som verneverdi. Dersom det skal fastsettes ferdselsforbud skal dette tas inn som eget punkt i denne bestemmelsen.

Sykling og ridning/bruk av hest skal som utgangspunkt være tillatt på veier og stier. Dersom det i verneområdet ikke er veier eller stier, eller det er særskilt naturfaglig begrunnelse som tilsier totalforbud, må dette omtales særskilt i høring og tilrådning. Veier og stier kan avmerkes på vernekartet eller på kart i forvaltningsplan der det er aktuelt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) [Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.]
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

Merknad til § 6:

Bestemmelsen angir generelle unntak fra hovedregelen om ferdsel, dvs. ferdsel som kan skje uten søknad eller tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. I de fleste områder vil denne bestemmelsen kun regulere motorferdsel, da ferdsel til fots vanligvis er tillatt. I områder med ferdselsforbud må eventuelle unntak fra ferdselsforbudet tas inn her.

Forslag fra Norsk Friluftsliv til endringer i forskriftsmalen, 22.4.2020

Endingene er skrevet med rød skrift i kursiv

Det generelle unntaket for militær virksomhet og rednings- og oppsynstjeneste mv. skal inn som standard i alle områder. Unntaket omfatter ikke øvingsvirksomhet, men dersom det i noen områder er aktuelt å tillate dette, må dette spesifiseres som eget unntak i § 7.

Andre ledd angir konkrete unntaksbestemmelser fra ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd.

Der det er aktuelt kan det åpnes for motorferdsel for uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Som lett beltekjøretøy anses håndholdt beltekjøretøy som for eksempel elgtrekk eller tilsvarende, og ATV med belter. Begrepet lett avgrenses mot beltevogn og andre tyngre kjøretøy.

Det kan gjøres unntak for motorferdsel på eksisterende veier. Som veier regnes kun veier som er opparbeidet for kjøring med bil. Traktorveier er ikke å anse som vei men regnes som utmark etter motorferdselloven, om omfattes derfor av forbudet mot motorferdsel i utmark. Det skal ikke gjøres generelt unntak for motorferdsel på traktorveier, men det kan åpnes for nødvendig motorferdsel på traktorveier i forbindelse med jord- og skogbruk. Det kan åpnes for nødvendig transport til hytter som søknadspliktig tiltak i § 7. Det skal ikke åpnes for persontransport. Det kan gjøres unntak for motorisert ferdsel på vann der motorferdsel er tillatt etter motorferdselloven. Dersom det i noen områder er aktuelt å åpne for generell tillatelse til oppkjøring av skiløyper langs eksisterende trasé må dette tas inn i denne bestemmelsen. I områder med samisk reindrift må det tas inn særskilte bestemmelser om nødvendig motorferdsel i tilknytning til dette. I områder med kraftlinjer skal det tas inn unntak for motorferdsel ved akutsituasjoner.

All annen motorferdsel i naturreservater skal skje etter søknad. Egne dispensasjonsbestemmelser kan vurderes i § 7.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Oppsetting av gjerder for beiting.
- e) [Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.]
- g) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 og § 7 ...

Merknad til § 7:

Bestemmelsen angir aktiviteter og tiltak som forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til etter søknad.

Dispensasjonsbestemmelser skal fastsettes konkret for det enkelte verneområde. Det kan være aktuelt å fastsette spesifiserte dispensasjonshjemler for andre aktiviteter eller ta ut dispensasjonshjemler som allerede står oppført i malen.

Det kan etter § 7 a gis dispensasjon til større enkeltstående arrangementer, dvs. arrangementer med over 200 deltakere etter en konkret faglig vurdering. Ved årlige gjentakende arrangementer bør § 4 brukes.

Forslag fra Norsk Friluftsliv til endringer i forskriftsmalen, 22.4.2020

Endingene er skrevet med rød skrift i kursiv

Bestemmelsen skal angi alle aktiviteter og tiltak det i verneplanprosessen vurderes som aktuelt å dispensere til, også motorferdsel. Det skal angis konkret hvilke motorferdselsformål det skal kunne gis dispensasjon til, for eksempel i forbindelse med vedlikehold eller oppsetting av gjerder, utsetting av saltstein mv.

Det må vurderes konkret om det er aktuelt å ta inn dispensasjonshjemmel for øvingsvirksomhet til formål nevnt i § 6 første ledd, eller til uttransport av felt elg og hjort med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy. Det kan vurderes unntak for blant annet oppkjøring av skiløyper, eventuelt omlegging av etablerte løyper til ny trasé.

Dersom det er kraftlinjer i området skal det tas inn egen unntaksbestemmelse som gjelder oppgradering eller fornyelse, og motorferdsel ut over akutt situasjoner.

I reserver hvor det drives samisk reindrift må det vurderes å ta inn dispensasjonshjemmel for bruk av luftfartøy eller motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift, og andre unntaksbestemmelser knyttet til reindriftsutøvelse som oppføring av gjerder, uttak av trevirke til brensel, rydding av eksisterende drivingslei etc. Unntaksbestemmelsene i forbindelse med reindrift er knyttet opp mot forvaltningsplan for verneområdet, som koordineres i forhold til reindrifts distriktsplan.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan/skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves ... [tittel og dato på eventuell forskrift som oppheves ved vedtaket.]

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Ellen Arneberg
Miljøvernavdeling

Innvalgstelefon
73 19 91 19

Vår dato
28.10.2014
Deres dato
16.03.2014

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2014/2140-432.4
Deres ref.

NTNU v/ Stig Berge
stig.berge@ntnu.no

Bymarka naturreservat – flerårig godkjenning av orienteringsarrangementer - NTNUI mfl

Orienteringsavdelingene i NTNUI og Freidig søker om flerårig godkjenning av orienteringsløp i regi av ulike aktører. Fylkesmannen gir 5-årig fritak fra samrådsplikten på nærmere oppgitte vilkår. Det er adgang til å påklage dette vedtaket til Miljødirektoratet.

Vi viser til brev av 16. mars 2014 og diverse epostveksling og telefonsamtaler i etterkant.

Søknaden

NTNUI og Freidig har o-kart innenfor reservatet, og er brukere av området. De ønsker å bidra til å etablere praktiske ordninger for utøvelse av orienteringsidretten innenfor verneområdet, samtidig som verneinteressene blir ivaretatt.

Søker beskriver aktiviteten til orienteringsmiljøet i Bymarka slik:

Bymarka (fellesbetegnelse for marka vest for byen) inklusive naturreservatet har vært brukt av o-idretten siden 1920-30-tallet. Den «moderne» orienteringen kom i 1960-årene med utvikling av spesialkart for o-løp og sterk vekst. Fra 1980-årene, da bedriftsorienteringen fikk et sterkt oppsving, har aktiviteten vært på omtrent konstant nivå. Det er lite som tyder på at dette bildet vil endre seg vesentlig i nær fremtid. Forventet aktivitet i de forskjellige delene av Bymarka de neste fem årene er vist i et eget vedlegg. Tallene er basert på en ekstrapolering av aktiviteten de siste årene.

O-løp og tur-o setter spor i marka, i form av tråkk i vegetasjonen. For den type o-aktiviteter som er aktuelle for Bymarka er disse tråkkene svært lokale, synlig stort sett de siste 50-100 m inn og ut av poster. Søker mener å ha god dokumentasjon, bl.a. fra en undersøkelse som ble foretatt i 1990-årene i samarbeid med Fylkesmannens Miljøvern- og helseavdeling, for at tråkkene forsvinner i løpet av relativt kort tid (1-3 år, avhengig av type vegetasjon). Løypeleggerne (det gjelder konkurranse-orientering så vel som tur-o) søker å unngå løpsområder og traséer som nylig er brukt. Dette fører til en spredning av aktiviteten, og naturen får god tid til å lege sporene.

Søker hevder videre at det aktivitetsnivået o-idretten har hatt i 30 - 40 år ikke har satt varige spor i marka.

På dette grunnlaget foreslår søker at faste, årlige arrangement får en åpen dispensasjon til å bruke naturreservatet. Andre arrangement må det søkes om, på vanlig måte. Ordningen forutsetter selvsagt at de årlige arrangementene holder seg innenfor de samme rammene som i dag, med hensyn til bruk av marka, deltakelse o.l. Det forutsettes videre at de generelle retningslinjene for o-idretten blir fulgt, se vedlegg Retningslinjer for VDG-arbeid. Søker forutsetter også at denne ordningen med mellomrom (f.eks. hvert 5. år eller etter behov) bør revideres.

Følgende tabell er lagt ved:

Freidig og NTNUI har kartrettigheter og orienteringskart over nordre deler av Bymarka, inklusive Naturreservatet. Det aller meste av området er offentlig eid. Basert på aktiviteten de siste ti-årene anslår vi antall og typer arrangement i dette området de neste fem årene som vist i tabellen. Anslått aktivitet i private skoger (Byåsen/Leinstrandmarka/Bynesmarka) er også tatt med, for oversiktens skyld. Klubbtreninger er holdt utenfor. Disse kan ha opptil 50 deltakere.

Arrangement i andre områder der Freidig og NTNUI har o-kart (Malvikmarka, Mostadmarka, Garli, Oppdal m.v.) er holdt utenfor.

Type løp	Klubb	Antatt deltakelse	Ukedag	Anslått antall arrangement de neste fem år, fordelt på område (eier)		
				Bymarka (kommunen)	Naturreservat	Privat (Byåsen/Leinstrandmarka/Bynesmarka)
Klubbmesterskap	Freidig	150	Hverdag	4	1*)	0
Klubbstafett	Freidig	200 - 300	Helg	5	2*)	3
Rekruttløp	Freidig	150	Hverdag	4	1*)	1
Turorientering****)	Freidig	600****)	Alle	5	3**)	5
Kretsloop	Freidig	200-300	Helg	3	Etter søknad	2
KM/Midt-Norsk	Freidig	600	Helg	1	Etter søknad	1
Hu og Hei	NTNUI	250-400	Lørdag	5	5	5
Kretsloop	NTNUI	200 - 300	Helg	2	Etter søknad	0
Bedriftsløp (STMBK)	Diverse bedr.	150 - 350	Tirsd el. lørd	22	3	10
Bedriftsløp (interne)	NTNU m.fl	40-80	Torsdag	30	5	10

*) Mindre deler av de lengste løypene, med utgangspunkt i Trollabanen eller Fjellseterområdet.
 **) Deler av reservatet, med spredning av belastningen fra år til år.
 ***) Solgte konvolutter.
 ****) Hvert år settes ut 105 poster i flere deler av Bymarka/Leinstrandmarka. Områdene endres noe fra år til år.
 I tillegg til arrangementene i tabellen kommer antatt 15 løp på Byåsen ILs kart (Solemsåsen – Haukvatnet – Leirsjøen) og Trollelgs kart (Rønningen – Saupstad).

Søknaden er vurdert i henhold til

1. Forskrift om Bymarka naturreservat av 2. september 2005 (www.lovdato.no, under lokale forskrifter)
2. Forvaltningsplan for Bymarka naturreservat i Trondheim kommune 2010-2020 (<http://www2.fylkesmannen.no/liste.aspx?m=4230&amid=3450074>)
3. Naturmangfoldloven

Verneformål og verneforskrift

Formålet med fredningen av Bymarka naturreservat er:

"å bevare et barskogområde med naturskogkvaliteter som er typisk for naturtypen i denne regionen med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning som et område som har restaurert seg fra tidligere sterk påvirkning. Området er egenartet i form av at det har stor

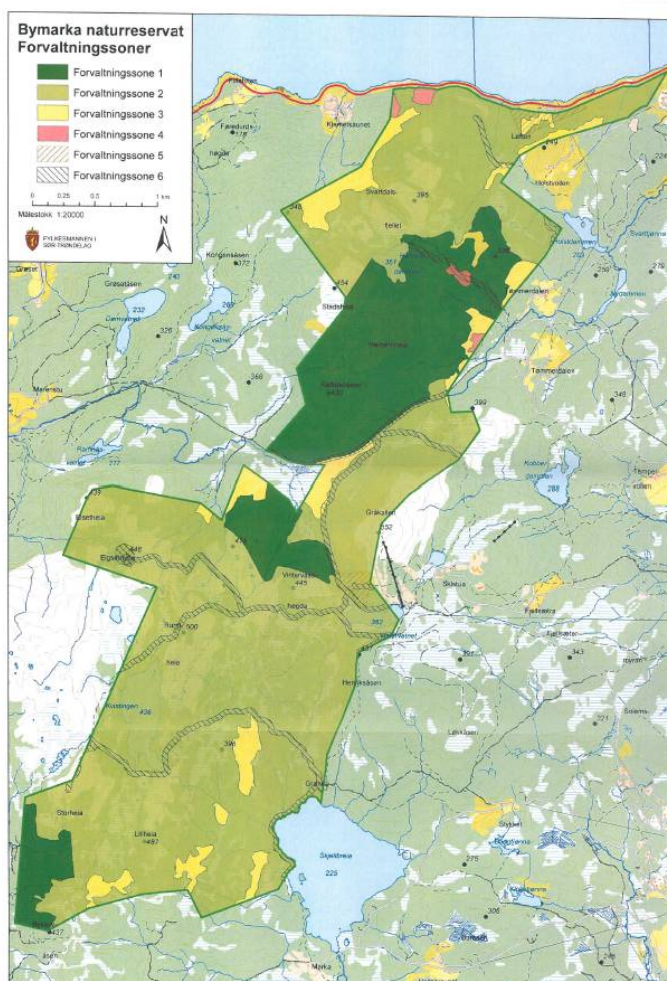
variasjon i vegetasjonstyper, eksposisjoner og høydelag. Verneområdet ligger i et regionalt viktig friluftsområde.” (§ 2 i forskrift om Bymarka naturreservat)

For reservatet gjelder at vegetasjonen, herunder døde busker og trær er fredet mot skade og ødeleggelse. Videre er dyrelivet med reirplasser og hiområder fredet mot skade og ødeleggelse. (§ 3 punkt 1)

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt (§ 3 punkt 5). Bestemmelsen er likevel ikke til hinder for skånsom bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer i samråd med forvaltningsmyndigheten (§ 4 punkt 12). I forvaltningsplanen for Bymarka er følgende retningslinjer lagt for arrangering av orienteringsløp:

1. Store orienteringsløp bør ikke berøre reservatet.
2. Start og mål skal være utenfor reservatet, eller unntaksvis i tilknytning til veien til Elgsethytta for mindre løp.
3. Postene må forsøkes tilpasset slik at tråkksvak mark unngås ved løp mellom postene.
4. Over tid bør løp spres i reservatet, slik at ulike deler belastes i ulike år.
5. Bare deler av løp bør legges i reservatet, slik at belastningen over tid reduseres.
6. For årvisse løp kan det gis flerårige tillatelser, innenfor visse rammer ut fra punktene over.

Videre er Bymarka naturresevat i forvaltningsplanen delt inn i ulike forvaltningssoner. Se kart neste side.

Kartet viser forvaltningsplanens inndelinger i forvaltningssoner. Forvaltningszone 1 «Gammel naturskog» innehar de største verneverdiene i reservatet i dag, med gammel granskog som i liten grad er påvirket av hogst, skogplanting og tekniske inngrep.

Fylkesmannens vurderinger

Kunnskapsgrunnlaget (§8 i naturmangfoldloven) i denne saken er relativt godt og er brukt som grunnlag for forvaltningsplanen for området (se litteraturliste i forvaltningsplanen). Orienteringsløp er vurdert spesielt i forvaltningsplanen, og det er satt opp retningslinjer for hvordan slike løp skal behandles.

NTNU og Freidig ønsker en flerårig dispensasjon til å arrangere sine orienteringsløp innenfor grensene til Bymarka naturreservat. Fylkesmannen ønsker å imøtekomme disse ønskene både fordi orientering er en idrett som relativt sett er skånsom med naturen, og som er med på å gi mange mennesker gode naturopplevelser i de fineste delene av Bymarka.

Samtidig må forvaltningsmyndigheten beholde muligheten til å ha oversikt over den samlede belastningen i naturreservatet (§ 10 i naturmangfoldloven).

Fylkesmannen som forvaltningsmyndighet har behov for å få innsyn i gjennomførte aktiviteter, slik at vi kan vurdere samlet belastning når vi får inn søknader om andre arrangementer i Bymarka. Fylkesmannen ber søker å finne en praktisk løsning på registrering og dokumentasjon av gjennomførte og planlagt aktiviteter slik at forvaltningsmyndighet kan få disse opplysningene på forespørsel.

Høsten er generelt en mindre sårbar periode i skogsnaturen enn våren. Dette gjelder vegetasjon som er i nyvekst etter vinteren, men spesielt gjelder det for dyr og fugler som om våren er i en sårbar yngleperiode. Det må derfor stilles strengere krav til løpets utforming om våren da vegetasjonen er mer sårbar og dyr og fugler har yngle- og hekketid.

Fylkesmannen ber om at retningslinjene i forvaltningsplanen følges ved utlegging av poster (se over). Dersom en har valget mellom å plassere en gitt post utenfor reservatet eller innenfor, ber vi om at posten legges utenfor reservatgrensen, slik at verneområdet belastes minst mulig.

Videre vil Fylkesmannen henstille arrangør om at poster ikke legges i forvaltningssone 1 (se figur) dersom det kan unngås. Forvaltningssone 1 «Gammel naturskog» innehar de største verneverdiene i reservatet i dag, med gammel granskog som i liten grad er påvirket av hogst, skogplanting og tekniske inngrep. Dette tilsier at en bør vise ekstra hensyn til naturen i dette området.

Dersom det skulle vise seg at løp har gitt uheldige skader i terrenget skal disse repareres for tiltakshavers regning (naturmangfoldloven § 11 Kostnaden ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver).

Poster som henges opp innenfor reservatet skal monteres på en måte som ikke skader naturen. Alt som plasseres ut i terrenget skal tas inn med en gang etter endt løp.

Løperne skal ha informasjon om at de er i et sårbart område, slik at de kan ta ekstra hensyn til dette når de er ute i terrenget. (jf. naturmangfoldloven § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder). Vi legger ved plakaten for Bymarka naturreservat som dere kan bruke i informasjonsarbeid i forbindelse med løpet.

Fylkesmannens vedtak

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gir NTNUI og Freidig fritak fra samrådplikten i verneforskriftens § 4, punkt 12 i 5 år fremover, dvs til utgangen av 2019 til løp oppgitt i oversendte tabell.

NTNUI og Freidig står ansvarlig for at løpene det her gis fritak for forholder seg til disse vilkårene:

1. NTNUI og Freidig skal ha oversikt over når løpene går og hvor de går, og kunne formidle dette til forvaltningsmyndighet ved forespørsel. Kontaktperson skal oppgis hvert år.
2. Materiell må plasseres ut på en mest mulig skånsom måte i verneområdet og fjernes innen en uke etter løpet.

3. Start og mål skal være utenfor reservatet, eller unntaksvis i tilknytning til veien til Elgsethytta for mindre løp.
4. Postene må forsøkes tilpasset slik at tråkksvak mark unngås ved løp mellom postene. Postene skal i minst mulig grad legges i forvaltningszone 1.
5. Over tid bør løp spres i reservatet, slik at ulike deler belastes i ulike år.
6. Løperne skal gis informasjon om at deler av løpet er i et naturreservat og at det ikke er lov å bryte greiner eller forstyrre fugle- og dyrelivet.
7. Dersom det oppdages terrengskader i reservatet som følge av løp, skal disse dokumenteres med bilder og oversendes Fylkesmannen så snart som mulig etter arrangementet.
8. Eventuelle større skader i terrenget skal rettes for tiltakshavers regning og i samråd med Fylkesmannen.

Klageadgang

Fylkesmannens vedtak er å betrakte som et enkeltvedtak som i medhold av forvaltningsloven kan påklages til Miljødirektoratet. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Fylkesmannen innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Stein-Arne Andreassen (e.f.)
miljøverndirektør

Ellen Arneberg
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg
Plakat for Bymarka

Kopi:
Trondheim kommune v/Helge Postboks 2300, Sluppen 7004 TRONDHEIM
Grenne

Freidig Orientering v/Stig Berge

Saksbehandler, innvalgstelefon

Jan Erik Andersen, +47 73 19 92 78

Bymarka naturreservat - forlengelse av avtale om o-idrettens bruk av naturreservatet

Det vises til deres søknad av 2. mai 2019.

Vedtak

Fylkesmannen gir NTNUI og Freidig fritak fra samrådsplikten i verneforskriftens § 4, punkt 12 i 5 år fremover, dvs for årene 2020 til 2024 til løp oppgitt i tabellen vedlagt søknaden (se under).

NTNUI og Freidig står ansvarlig for at løpene det her gis fritak for forholder seg til disse vilkårene:

1. NTNUI og Freidig skal ha oversikt over når løpene går og hvor de går, og kunne formidle dette til forvaltningsmyndighet ved forespørsel. Kontaktperson skal oppgis hvert år.
2. Materiell må plasseres ut på en mest mulig skånsom måte i verneområdet og fjernes innen en uke etter løpet.
3. Start og mål skal være utenfor reservatet, eller unntaksvis i tilknytning til veien til Elgsethytta for mindre løp.
4. Postene må forsøkes tilpasset slik at tråkksvak mark unngås ved løp mellom postene. Postene skal i minst mulig grad legges i forvaltningssone 1.
5. Over tid bør løp spres i reservatet, slik at ulike deler belastes i ulike år.
6. Løperne skal gis informasjon om at deler av løpet er i et naturreservat og at det ikke er lov å bryte greiner eller forstyrre fugle- og dyrelivet.
7. Dersom det oppdages terrengskader i reservatet som følge av løp, skal disse dokumenteres med bilder og oversendes Fylkesmannen så snart som mulig etter arrangementet.
8. Eventuelle større skader i terrenget skal rettes for tiltakshavers regning og i samråd med Fylkesmannen.

Vi gjør oppmerksom på at dette vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven og forskrift om vern av Bymarka naturreservat. Søker må i tillegg innhente eventuelle andre nødvendige tillatelser.

Søknaden

I 2014 ble det laget en 5-årig avtale om o-idrettens bruk av Bymarka naturreservat (sak 2014/2140). Formålet med avtalen var å lage en fast og ubyråkratisk ramme for virksomheten, med ivaretagelse av både verneinteressene og o-idrettens behov.

Berge mener avtalen har fungert etter formålet og han har ikke registrert noe som bryter med forutsetningene i avtalen. Det foreslås at kretsløp inkluderes i avtalen. Dette gjelder kanskje ett løp i året, med deltakelse av samme størrelse som et bedriftsløp, og hvor bare de lengste løypene med relativt få løpere vil berøre naturreservatet. Forslag til ny tabell over løp som kan inngå i avtalen vedlegges.

Det kan vurderes å fornye avtalen uten tidsbegrensning, men med klausul om at avtalen gjelder så lenge forutsetningene er oppfylte.

Følgende tabell er lagt ved søknaden:

Freidig og NTNUI har kartrettigheter og orienteringskart over nordre deler av Bymarka, inklusive Naturreservatet. Det aller meste av området er offentlig eid. Basert på aktiviteten de siste ti-årene anslår vi antall og typer arrangement i dette området de neste fem årene som vist i tabellen. Anslått aktivitet i private skoger (Byåsen/Leinstrandmarka/Bynesmarka) er også tatt med, for oversiktens skyld. Klubbtreninger er holdt utenfor. Disse kan ha opptil 50 deltakere.

Arrangement i andre områder der Freidig og NTNUI har o-kart (Malvikmarka, Mostadmarka, Garli, Oppdal m.v.) er holdt utenfor.

Type løp	Klubb	Antatt deltakelse	Ukedag	Anslått antall arrangement de neste fem år, fordelt på område (eier)		
				Bymarka (kommunen)	Naturreservat	Privat (Byåsen/Leinstrandmarka/Bynesmarka)
Klubbmesterskap	Freidig	150	Hverdag	4	1*)	0
Klubbstafett	Freidig	200 - 300	Helg	5	2*)	3
Rekruttløp	Freidig	150	Hverdag	4	1*)	1
Turorientering****)	Freidig	600****)	Alle	5	3**)	5
Kretsløp	Freidig	200-300	Helg	3	2*)	2
KM/Midt-Norsk	Freidig/NTNUI	600	Helg	1	Etter søknad	1
Hu og Hei	NTNUI	250-400	Lørdag	5	5	5
Kretsløp	NTNUI	200 - 300	Helg	2	3*)	0
Bedriftsløp (STMBK)	Diverse bedr.	150 - 350	Tirsd el. lørd	22	3	10
Bedriftsløp (interne)	NTNU m.fl	40-80	Torsdag	30	5	10

*) Mindre deler av de lengste løypene, med utgangspunkt i Trolla-banen eller Vintervannsområdet.
**) Deler av reservatet, med spredning av belastningen fra år til år.
***) Solgte konvolutter.
****) Hvert år settes ut 105 poster i flere deler av Bymarka/Leinstrandmarka. Områdene endres noe fra år til år.
I tillegg til arrangementene i tabellen kommer antatt 15 løp på Byåsen ILs kart (Solemsåsen – Haukvatnet – Leirsjøen) og Trollelgs kart (Rønningen – Saupstad).

Verneformål og områdebeskrivelse

Formålet med fredningen av Bymarka naturreservat er: "å bevare et barskogområde med naturskogkvaliteter som er typisk for naturtypen i denne regionen med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning som et område som har restaurert seg fra tidligere sterk påvirkning. Området er egenartet i form av at det har stor variasjon i vegetasjonstyper, eksposisjoner og høydelag. Verneområdet ligger i et regionalt viktig friluftsområde." (§ 2 i forskrift om Bymarka naturreservat).

Hjemmelsgrunnlag

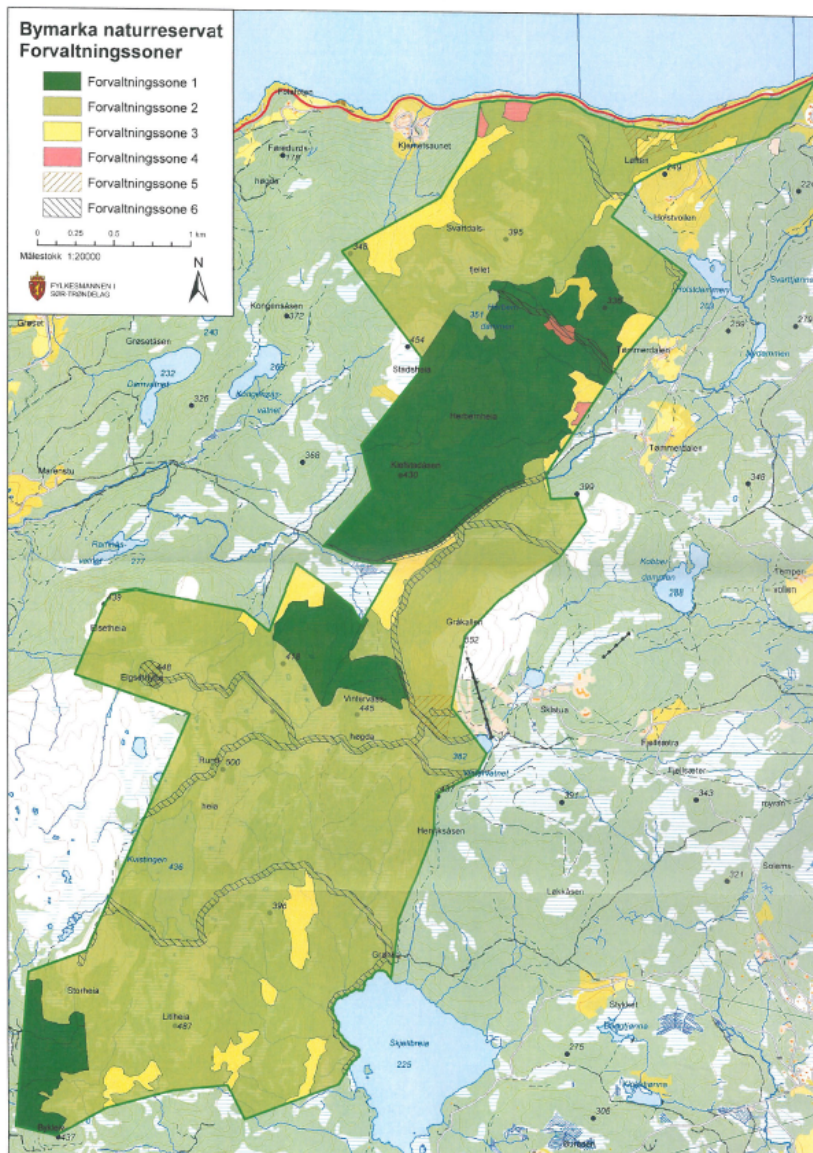
1. Forskrift om Bymarka naturreservat av 2. september 2005
2. Forvaltningsplan for Bymarka naturreservat i Trondheim kommune 2010-2020
3. Naturmangfoldloven

For reservatet gjelder at vegetasjonen, herunder døde busker og trær er fredet mot skade og ødeleggelse. Videre er dyrelivet med reirplasser og hiområder fredet mot skade og ødeleggelse. (§ 3 punkt 1)

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt (§ 3 punkt 5). Bestemmelsen er likevel ikke til hinder for skånsom bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer i samråd med forvaltningsmyndigheten (§ 4 punkt 12). I forvaltningsplanen for Bymarka er følgende retningslinjer lagt for arrangering av orienteringsløp:

1. Store orienteringsløp bør ikke berøre reservatet.
2. Start og mål skal være utenfor reservatet, eller unntaksvis i tilknytning til veien til Elgsethytta for mindre løp.
3. Postene må forsøkes tilpasset slik at tråkksvak mark unngås ved løp mellom postene.
4. Over tid bør løp spres i reservatet, slik at ulike deler belastes i ulike år.
5. Bare deler av løp bør legges i reservatet, slik at belastningen over tid reduseres.
6. For årvisse løp kan det gis flerårige tillatelser, innenfor visse rammer ut fra punktene over.

Videre er Bymarka naturreservat i forvaltningsplanen delt inn i ulike forvaltningssoner, se kart over.

Kartet viser forvaltningsplanens inndelinger i forvaltningssoner. Forvaltningssone 1 «Gammel naturskog» innehar de største verneverdiene i reservatet i dag, med gammel granskog som i liten grad er påvirket av hogst, skogplanting og tekniske inngrep.

Fylkesmannens vurderinger, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8. Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget i denne saken er relativt godt og er brukt som grunnlag for forvaltningsplanen for området (se litteraturliste i forvaltningsplanen). Orienteringsløp er vurdert spesielt i forvaltningsplanen, og det er satt opp retningslinjer for hvordan slike løp skal behandles.

NTNU og Freidig ønsker en flerårig dispensasjon til å arrangere sine orienteringsløp innenfor grensene til Bymarka naturreservat. Fylkesmannen ønsker å imøtekomme disse ønskene både fordi orientering er en idrett som relativt sett er skånsom med naturen, og som er med på å gi mange mennesker gode naturopplevelser i de fineste delene av Bymarka.

§ 9. Førre-var prinsippet

Da kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok for å kunne behandle søknaden, kommer ikke førre-var prinsippet til anvendelse.

§ 10. Økosystemtilnærming og samlet belastning

Fylkesmannen som forvaltningsmyndighet har behov for å få innsyn i gjennomførte aktiviteter, slik at vi kan vurdere samlet belastning når vi får inn søknader om andre arrangementer i Bymarka. Fylkesmannen ber søker å finne en praktisk løsning på registrering og dokumentasjon av gjennomførte og planlagt aktiviteter slik at forvaltningsmyndighet kan få disse opplysningene på forespørsel.

Høsten er generelt en mindre sårbar periode i skogsnaturen enn våren. Dette i motsetning til våren, med vegetasjon som er i nyvekst etter vinteren og dermed mer sårbar for skade. Dyr og fugler er om våren i en sårbar yngleperiode. Det må derfor stilles strengere krav til løpenes utforming om våren da vegetasjonen er mer sårbar og dyr og fugler har yngle- og hekketid.

Fylkesmannen ber om at retningslinjene i forvaltningsplanen følges ved utlegging av poster (se over). Dersom en har valgt mellom å plassere en gitt post utenfor reservatet eller innenfor, ber vi om at posten legges utenfor reservatgrensen, slik at verneområdet belastes minst mulig.

Videre vil Fylkesmannen henstille arrangør om at poster ikke legges i forvaltningssone 1 (se figur over) dersom det kan unngås. Forvaltningssone 1 «Gammel naturskog» innehar de største verneverdiene i reservatet i dag, med gammel granskog som i liten grad er påvirket av hogst, skogplanting og tekniske inngrep. Dette tilsier at en bør vise ekstra hensyn til naturen i dette området.

§ 11. Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Dersom det skulle vise seg at løp har gitt uheldige skader i terrenget skal disse repareres for tiltakshavers regning.

§ 12. Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Fylkesmannen har ikke fått noen kritiske merknader til den o-sporten som utøves i Bymarka naturreservat. Det har heller ikke Helge Grenne i Trondheim kommune. Jf. også søkers vurdering av dette i søknaden. Det synes ut fra det å være forsvarlig å forlenge avtalen med nye 5 år. Slik forlengelse er også tatt opp med søker. Fra Fylkesmannen synes vi det er fornuftig å forlenge med 5 år og ikke gi tillatelsen uten tidsbegrensning. Det kan være fornuftig å få en evaluering hvert 5. år og eventuelt justere rammene ved behov.

Poster som henges opp innenfor reservatet må monteres på en måte som ikke skader naturen. Alt som plasseres ut i terrenget må tas inn med en gang etter endt løp.

Løperne bør gis informasjon om at de er i et sårbart område, slik at de kan ta ekstra hensyn til dette når de er ute i terrenget.

Klageadgang

Det er klagerett på vedtaket i medhold av forvaltningslovens kap. VI. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes Fylkesmannen i Trøndelag innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Jan Erik Andersen
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Trondheim kommune Postboks 2300 Torgarden 7004 TRONDHEIM

NORSK LOVTIDEND

Avd. II Regionale og lokale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Kunngjort 18. mars 2019 kl. 15.15

PDF-versjon 16. april 2019

15.03.2019 nr. 231

Forskrift om vern av Århanemyra naturreservat, Nittedal kommune, Akershus

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 15. mars 2019 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av eldre og relativt lite påvirket furu- og barblandingsskog med innslag av betydelige arealer intakt myr. Videre er formålet å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det utgjør en viktig del av et nettverk av vernet gammelskog på Romeriksåsene, og er leveområde for arealkrevende gammelskogarter og rovfugl.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Naturreservatet anses som velegnet til å øke sin verneverdi gjennom fri utvikling.

Det skal samtidig tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene nevnt i første ledd.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Nittedal kommune: 52/1, 52/2, 52/3, 52/4, 52/5, 52/6, 53/1, 54/1, 55/2, 58/10, 58/11, 58/36.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 2947 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet mars 2019. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nittedal kommune, hos Fylkesmannen i Oslo og Viken, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse.

Utsetting av dyr er forbudt.

- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveier, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- f) Begrenset utvidelse av eksisterende stier som ikke forringer verneverdiene angitt i verneformålet.
- g) Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- h) Vedlikehold av eksisterende gapahuk og jakttårn avmerket på vernekartet, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- i) Utsetting av saltsteiner.
- j) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- k) Orienteringsløp og turorientering, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt på fylkesnivå i henhold til pkt. 2.2. i «Avtale om retningslinjer for o-idrettens forhold til naturmiljø og rettighetshavere» av 3. desember 1989, samt at øvrige relevante punkter i avtalen følges.
- l) Terrengløp på eksisterende stier.
- m) Gjennomføring av andre arrangementer som ikke forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier og stier er bruk av sykkel samt ridning forbudt.

Miljødirektoratet kan av hensyn til verneformålet ved forskrift regulere ferdselen i hele eller deler av naturreservatet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Nødvendig motorferdsel ved oppkjøring av skiløyper i eksisterende løypetrasé eller løypetraseer som er tillatt etter andre bestemmelser i forskriften.
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg som grenser til naturreservatet. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.
- c) Utbedring, omlegging og endring av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveier.
- d) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- e) Terrengløp utenfor sti dersom det ikke forringer verneverdiene angitt i verneformålet.
- f) Bruk av området til sykkelritt.
- g) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje som grenser til naturreservatet.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 e og i og § 7 a, b, c og d.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikraftredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN
Postboks 325
1502 MOSS

Vår dato: 29.06.2020
Vår ref.: 202004071-6
Arkiv: 323
Deres dato: 26.05.2020
Deres ref.: 2020/19078

Saksbehandler:
Maria Sidelnikova

NVEs uttalelse til høring om skogvern for åtte skogområder i Viken

Vi viser til oppstartsmelding for verneforslag for åtte skogområder i Viken mottatt 6.4.2020. Verneforslaget omfatter fem nye områder: Såta, Tretjernhøla, Kringler, Tomåsan og Dælen, samt utvidelse av Haverstingen, Igelsrud og Storfeltn naturreservater.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har gått gjennom forslaget med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, dammer og hydrologiske målestasjoner. NVEs vurdering er basert på informasjon i NVEs Atlas. Våre kommentarer gjelder nettanlegg og potensiell vannkraftproduksjon.

Nett

Såta og Dælen grenser til 420 kV-transmisjonsledninger. Det ligger regional og distribusjonsnett i eller nær Kringler og Tomåsan. For de områdene som grenser til nettlinjene ber vi om å presisere at unntaksbestemmelsene i §4 om drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall gjelder for eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.

Elvia og Statnett uttalte seg i forbindelse med oppstartsmeldingen. De øvrige områdekonesjonærene: Glitre Energi Nett, Hallingdal kraftnett AS, Ringerikskraft nett AS og Norgesnett AS står på adresseliste til høringen. NVE har generelt ikke detaljert kjennskap til eksisterende og planlagte prosjekter for distribusjonsnett. Vi forventer at nettselskapene vil uttale seg hvis vern kommer i konflikt med eksisterende eller planlagte anlegg i de foreslåtte områdene.

Potensiell vannkraftproduksjon

Dælen grenser til Moselva hvor det er digitalt kartlagt et potensial på ca. 3 GWh til en pris 5,0-8,3 kr/kWh (Figur 4). Potensialet ligger blant 20 % dyreste vann- og vindkraftprosjekter som det er gitt konsesjon til. NVE kjenner ikke til konkrete planer for utnyttelse av potensialet. På oppfordring fra NVE opplyste fylkesmannen Norskog og grunneier om vannkraftpotensialet i Moselva.

Kommentarer til de enkelte områdene

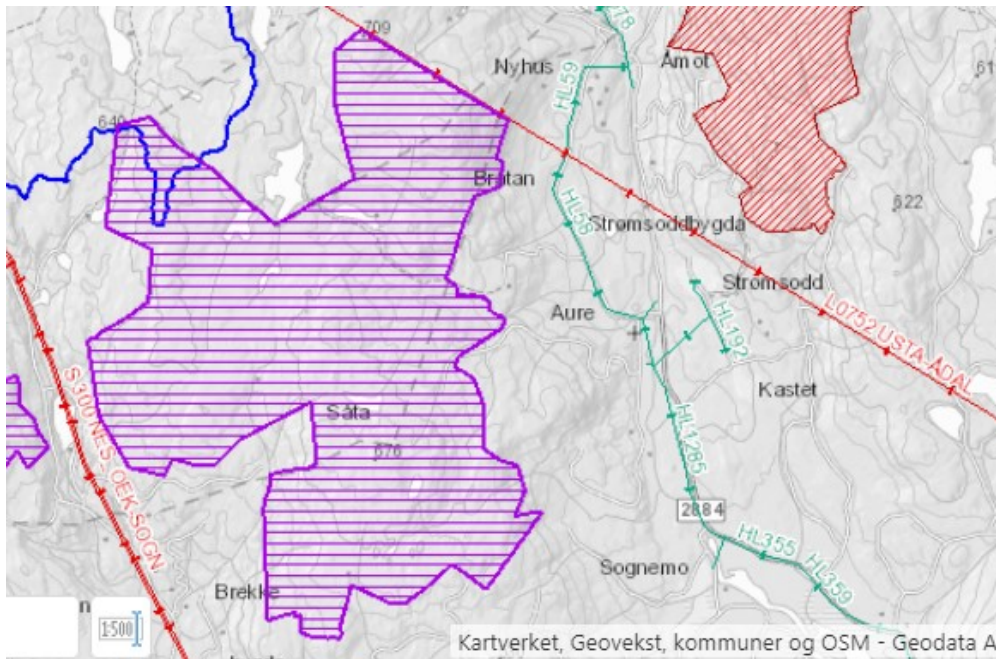
Såta

Såta grenser i nord til 420 kV transmisjonslinje Usta-Ådal. Etter innspill fra Statnett ble vernegrense flyttet utenfor det klausulerte ryddebelte som er 20 meter fra senter av ledningen. Standardbestemmelser for kraft- og energianlegg er ikke inkludert i verneforskriften.

I forbindelse med høringen har Statnett vurdert at det ikke er behov for motorferdsel i verneområdet under normale omstendigheter og ved ordinær drift. Ved akutt utfall kan det være behov for arbeider inne i verneområdet. I tillegg kan sikringshogst i bratt og skrått terreng skape behov for hogst utenfor klausuleringsbeltet og inne i verneområdet.

I høringsuttalelse av 26.6.2020 ber Statnett om å åpne i §4 for drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet. Samtidig ber Statnett om å inkludere bestemmelser i § 6 for nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.

NVE støtter Statnett og ber Fylkesmannen å inkludere de etterspurte bestemmelsene inn i verneforskriften slik at vern ikke hindrer drift, vedlikehold og istandsetting av transmisjonsledningen som er en samfunnskritisk infrastruktur.

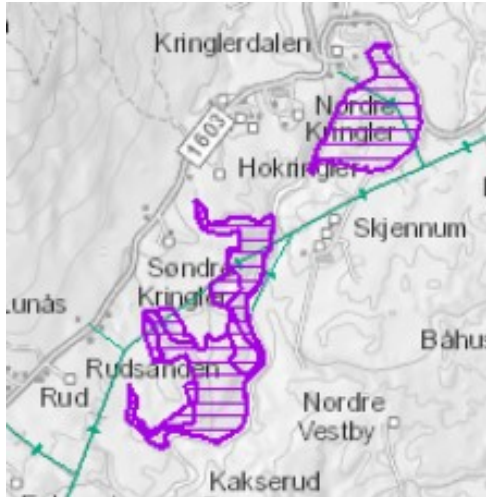

Figur 1. Forslag for Såta. 420 kV Usta-Ådal er merket med rødt. [Lenke til kart](#)

Kringer

Det går flere 22 kV-linjer eid av Elvia gjennom og nært til området. Vi ber om å presisere i verneforskriften §4e at standardbestemmelser gjelder for energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet

Det mangler generelle unntak fra ferdselsbestemmelsen § 6 for ferdsel *i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg*. Dette er en del av standardbestemmelser og vi ber om å ta det inn i verneforskriften.

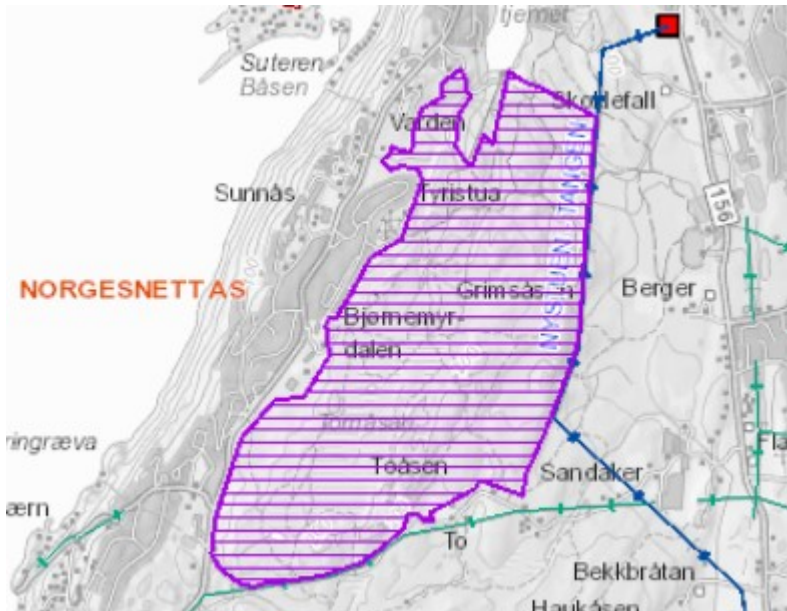

Figur 2. Forslag for Kringler. Nettlinjer er merket med grønt. [Lenke til kart](#)

Tomåsan

Tomåsen grenser i øst til 50 kV Nystuen-Tangen eid av Elvia AS. I sør grenser området til 24 kV-linje til Norgesnett AS. I forbindelse med oppstartsmeldingen ber Elvia AS om å åpne for drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg i verneforskriften. Elvia ber også om å åpne for nødvendig motorferdsel og skogrydding.

Standardbestemmelser for kraft og energianlegg er inkludert i forskriften. Vi ber om å presisere i §4j at standardbestemmelsen gjelder for energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.

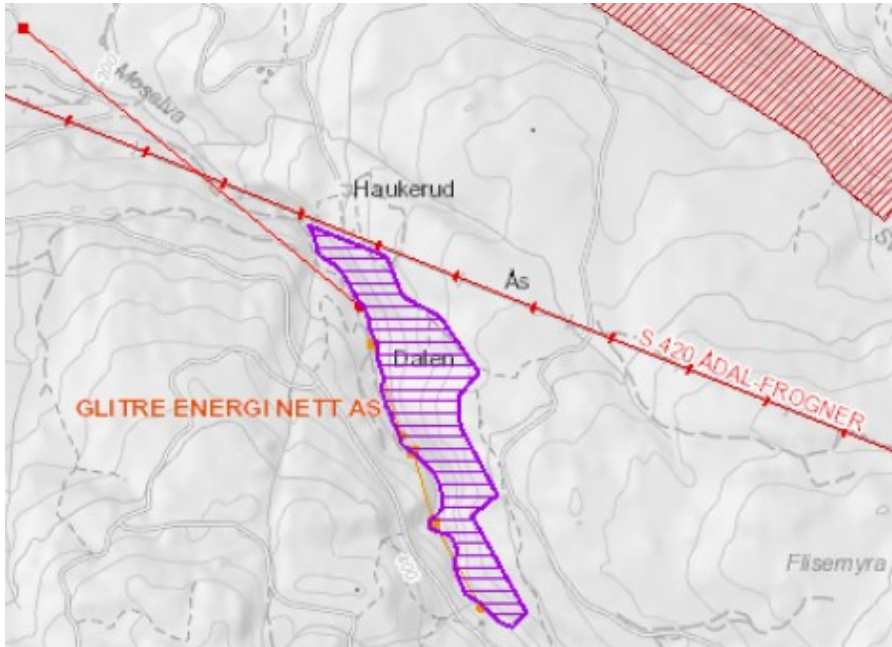
Figur 3. Forslag for Tomåsen naturreservat. 50 kV-regionalledningen grenser med verneområdet i vest, merket med blått. Distribusjonslinje er merket med grønt. [Lenke til kart](#)

Dælen

Dælen grenser i nord til 420 kV-transmisjonslinje Ådal-Frogner. Ifølge Statnett skjer adkomst med motorisert transport til transmisjonsledningen fra nord og ikke berører det foreslåtte naturreservatet.

Forslaget til vernegrense for Dælen ble endret i tråd med innspillet til Statnett slik at grensen er lagt 20 meter fra senterlinjen for ledningsnett. Standardbestemmelser for kraft og energianlegg er inkludert i forskriften.

Vi ber om å presisere i §4e verneforskriften at bestemmelsen gjelder for energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.

Figur 4. Forslag for Dælen naturreservat. 420-kV Ådal-Frogner grenser med naturreservatet i nord og er merket med rødt. Vannkraftpotensialet er merket med gult og rødt på vestre side av naturreservatet. [Lenke til kart](#)

Det er ingen konflikter knyttet til eksisterende eller planlagte kraft- og energianlegg som NVE kjenner til i Tretjernhøla og utvidelser av Haverstingen, Igelsrud og Storfelten.

Med hilsen

Ann Myhrer Østenby
seksjonssjef

Maria Sidelnikova
rådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

ELVIA AS
GLITRE ENERGI NETT AS
Hafslund Nett Holding
HALLINGDAL KRAFTNETT AS
NORGESNETT AS
Olje- og energidepartementet
RINGERIKSKRAFT NETT AS
Statnett SF

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Saksbeh./tlf.nr.: Rune Garberg/90080853
Deres ref./Deres dato: 2020/19078/ 26.05.2020
Vår ref.: 20/00431-5
Vår dato: 26.06.2020

Postboks 325
1502 MOSS

Høringsuttalelse - Forslag - Vern av åtte skogområder - Såta - Tretjernhøla - Kringler (Sø-Kringler og Skjennum) - Tomåsan - Dælen - Viken

Det vises til brev fra Fylkesmannen i Oslo og Viken datert 26.05.2020 knyttet til høring av forslag til vern av åtte skogområder i Viken fylke.

Områdene er tilbudt for vern av skogeierne selv gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Oppstart av verneprosessen ble kunngjort med brev til grunneiere og høringsinstanser 3. april 2020, med frist for uttalelse 4. mai 2020. Formålet med høringen er å få synspunkter og merknader til det konkrete verneforslaget.

Statnett er systemansvarlig i det norske kraftsystemet. Dette innebærer å drifte ca. 11 000 kilometer med transmisjonsnettledninger og 150 transformatorstasjoner over hele landet. Statnett er også ansvarlig for forbindelsene til utlandet. Statnett uttaler seg til verneplanene ved å være rettighetshaver innenfor/inntil det verneområdet som nå er foreslått opprettet/utvidet.

Statnetts merknader

Statnett er berørt ved at verneområdet er foreslått opprettet inntil til det klausulerte ryddebeltet for skog/byggeforbudsbelte til 420 kV – transmisjonsnettledningen Usta - Ådal, og 420 kV – transmisjonsnettledningen Ådal - Frogner. Klausuleringsbeltet til begge 420 kV–transmisjonsnettledningene er 40 meter bredt, 20 meter til hver side for senter av ledningen.

Statnett har konsesjon til å eie, drifte og vedlikeholde transmisjonsnettledningen, og har ervervet rettigheter til dette gjennom ekspropriasjonsskjønn og minnelige avtaler. I Statnetts rettigheter inngår også retten til å rydde skog, herunder nødvendig felling av trær i skrått sideterreng utenfor ryddebeltet av hensyn til forsyningssikkerheten til ledningen.

Kommentar til avgrensning

Statnett ga innspill til verneområdegrensene som lå delvis innenfor det klausulerte skogryddebeltet til 420 kV-ledningene Usta-Ådal og Ådal-Frogner. Statnett ba om at vernegrensene måtte trekkes utenfor ledningene skogryddebelte. Det er vanskelig å se på vernekartet som er lagt ut på høring

på Fylkesmannen hjemmesider om dette er tatt til følge, da disse er i forholdsvis liten målestokk. En ber om at Fylkesmannen forsikrer seg om at grensene justeres. Av kartgrunnlag fra Naturbasen kan det se ut til at vernegrensen til foreslåtte Såta naturreservat er justert, men fremdeles ligger en meter innenfor skogryddebeltet. Overlappingen har sannsynligvis liten praktisk betydning, men det bør være en smal sak å korrigere grensen.

Kommentar til forskriften

Statnett ga videre merknader til oppstartsvarselet når det gjaldt drift og vedlikehold av eksisterende transmisjonsnettanlegg, samt motorisert ferdsel i tilknytning til forannevnte i de foreslåtte verneområdene Såta og Dælen. Statnett har imidlertid fått avklart at det ikke er behov for motorisert ferdsel innenfor disse foreslåtte verneområdene under normale omstendigheter og ved normal drift og vedlikehold.

Dælen

For Dælen naturreservat er drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg tatt inn i forskriftens § 4 e (generelle unntak fra vernebestemmelsene). I tillegg er det i § 6 d (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene) åpnet for nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

Statnett ber om at hjemmelen til drift og vedlikehold må gjelde i og inntil verneområdet. Dette er ikke spesifisert i teksten som er sendt på høring.

Såta

Når det gjelder den foreslåtte verneforskriften til Såta naturreservat, er ikke noen av forholdene over omtalt. En ber derfor om at drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet tas inn i forskriftens § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelsene) og at nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg tas inn i § 6 (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene). Ved bruk av motorisert transport etter § 6 skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

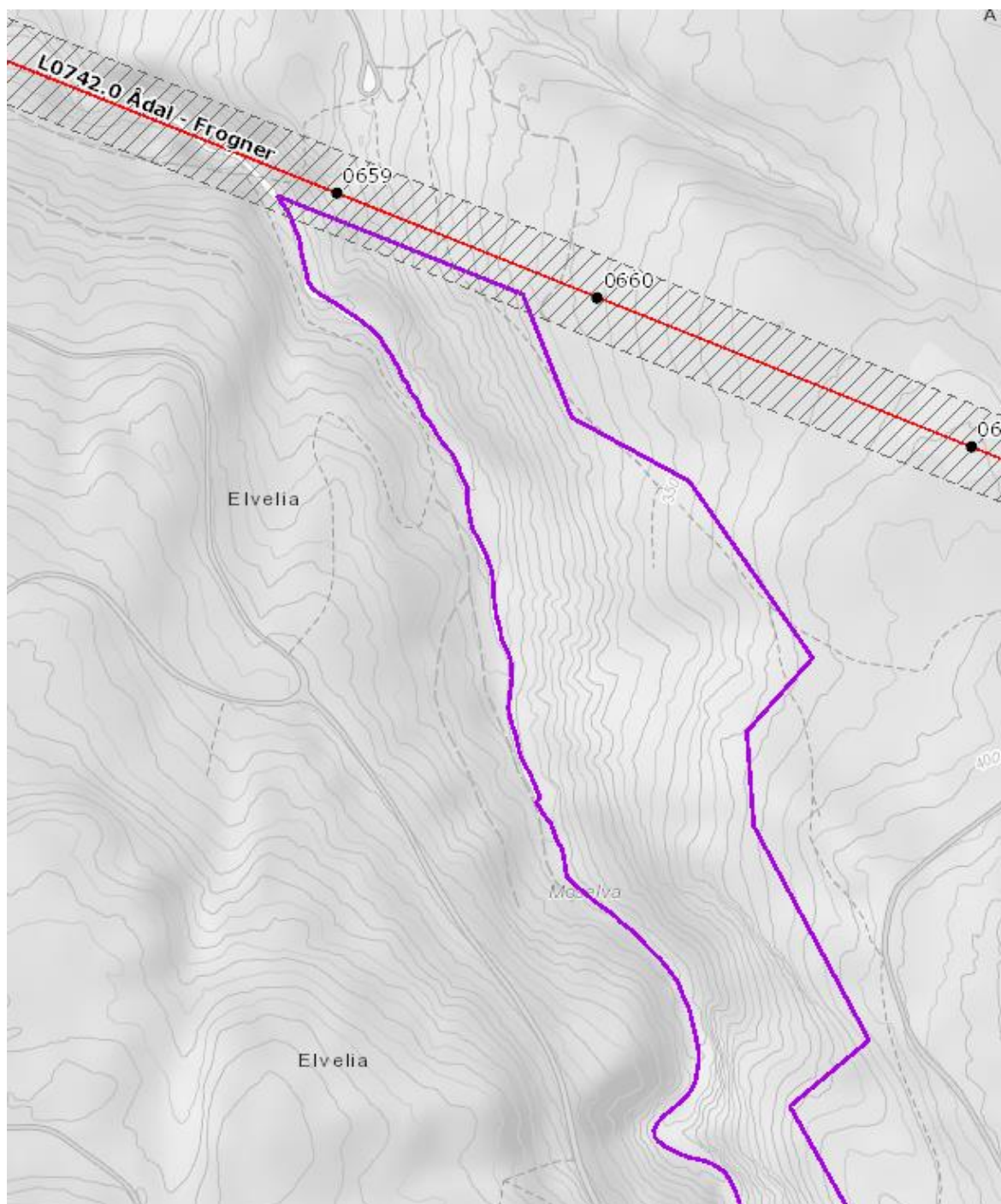
Med vennlig hilsen

Lars Erik Vindfallet Lauritsen

Seniorrådgiver
BPE-Eiendom og rettigheter

Rune Garberg
Rådgiver

Kopi: NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIR NVE

Situasjonskart: Forslag til Dælen naturreservat - Vernegrensen er foreslått innenfor 420 kV – transmisjonsnettledningen Ådal – Frogner sitt klausulerte skogryddebelte/byggeforbudsbelte.

Situasjonskart: Vernegrensen til Såta naturreservat er justert fra oppstartsvareselet, men er fremdeles en meter innenfor skogryddebeltet til 420 kV-ledningen Usta - Ådal. Overlappingen har sannsynligvis liten praktisk betydning, men det bør være en smal sak å justere vernegrensen.